

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 864/2007 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 11ης Ιουλίου 2007

για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές («Ρώμη II»)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 61 στοιχείο γ) και το άρθρο 67,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης, υπό το πρίσμα του κοινού κειμένου που ενέκρινε η επιτροπή συνδιαλλαγής στις 25 Ιουνίου 2007 ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Κοινότητα έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και ανάπτυξη χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Για την προοδευτική δημιουργία του χώρου αυτού, η Κοινότητα πρέπει να θεσπίσει μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις με διασυνοριακές συνέπειες, στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
- (2) Σύμφωνα με το άρθρο 65 στοιχείο β) της συνθήκης, στα μέτρα αυτά συγκαταλέγονται και όσα ευνοούν τη συμβατότητα των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη όσον αφορά τη σύγκρουση νόμων και δικαιοδοσίας.
- (3) Κατά τη σύνοδό του στο Τάμπερε, στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και άλλων αποφάσεων οργάνων της δικαστικής εξουσίας, ως ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, και κάλεσε το Συμβούλιο και την Επιτροπή να υιοθετήσουν πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.
- (4) Στις 30 Νοεμβρίου 2000 το Συμβούλιο υιοθέτησε κοινό πρόγραμμα μέτρων της Επιτροπής και του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις ⁽³⁾. Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, τα μέτρα εναρμόνισης των κανόνων περί σύγκρουσης δικαίων μπορούν να συμβάλλουν στην προώθηση της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων.

⁽¹⁾ ΕΕ C 241 της 28.9.2004, σ. 1.

⁽²⁾ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 6ης Ιουλίου 2005 (ΕΕ C 157 Ε της 6.7.2006, σ. 371), κοινή θέση του Συμβουλίου της 25ης Σεπτεμβρίου 2006 (C 289 Ε της 28.11.2006, σ. 68), θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Ιανουαρίου 2007 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα), νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Ιουλίου 2007 και απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2007.

⁽³⁾ ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 1.

(5) Το Πρόγραμμα της Χάγης ⁽⁴⁾, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 5 Νοεμβρίου 2004, κάλεσε τα κράτη μέλη να συνεχίσουν δυναμικά τις εργασίες σχετικά με τους κανόνες περί σύγκρουσης νόμων όσον αφορά εξωσυμβατικές ενοχές («Ρώμη II»).

(6) Η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς προϋποθέτει, για τη βελτίωση της δυνατότητας πρόβλεψης της έκβασης των διαφορών, της ασφάλειας του εφαρμοστέου δικαίου και της ελεύθερης κυκλοφορίας των δικαστικών αποφάσεων, ότι οι κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων που ισχύουν στα κράτη μέλη ορίζουν ως εφαρμοστέο το αυτό εθνικό δίκαιο ανεξαρτήτως του κράτους ενώπιον των δικαστηρίων του οποίου ασκείται η αγωγή.

(7) Το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής και οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να συνάδουν προς τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις ⁽⁵⁾ («Βρυξέλλες I») και προς τα νομοθετήματα σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές.

(8) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται ασχέτως του είδους του επιληφθέντος δικαστηρίου.

(9) Στις αξιώσεις που απορρέουν από πράξεις τελούμενες κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας (*acta iure imperii*) θα πρέπει να περιλαμβάνονται αξιώσεις κατά υπαλλήλων που ενεργούν εξ ονόματος του κράτους καθώς και η ευθύνη για πράξεις δημοσίων αρχών, συμπεριλαμβανομένης της ευθύνης δημοσίων λειτουργών. Τα θέματα αυτά θα πρέπει, επομένως, να εξαιρεθούν του πεδίου εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

(10) Οι οικογενειακές σχέσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις συγγενικές σχέσεις εξ αίματος ή εξ αχιστείας, σε ευθεία ή πλάγια γραμμή καθώς και τις σχέσεις των συζύγων. Η μνεία του άρθρου 1, παράγραφος 2, σε σχέσεις που παράγουν παρόμοια αποτελέσματα με τον γάμο και άλλες οικογενειακές σχέσεις θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους του επιληφθέντος δικαστηρίου.

(11) Η έννοια της εξωσυμβατικής ενοχής ποικίλλει ανάλογα στα κράτη μέλη. Επομένως, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού οι εξωσυμβατικές ενοχές θα πρέπει να νοηθούν ως αυτοτελής έννοια. Οι κανόνες σύγκρουσης νόμων που θεσπίζει ο παρών κανονισμός διέπουν επίσης και τις εξωσυμβατικές ενοχές από αντικειμενική ευθύνη.

(12) Το εφαρμοστέο δίκαιο θα πρέπει επίσης να διέπει το ζήτημα του καταλογισμού σε περίπτωση αδικοπραξίας.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 53 της 3.3.2005, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1791/2006 (ΕΕ L 363 της 20.12.2006, σ. 1).

- (13) Ο κίνδυνος στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ διαδίκων στην Κοινότητα μπορεί να αποφευχθεί με τη θέσπιση ενιαίων κανόνων, οι οποίοι εφαρμόζονται ανεξαρτήτως του δικαίου το οποίο ορίζουν ως εφαρμοστέο.
- (14) Η απαίτηση ασφάλειας δικαίου και η ανάγκη απονομής της δικαιοσύνης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις αποτελούν ουσιώδη στοιχεία του χώρου δικαιοσύνης. Ο παρών κανονισμός καθορίζει τους καταλληλότερους συνδεδετικούς παράγοντες για την επίτευξη των στόχων αυτών. Συνεπώς, ο παρών κανονισμός καθορίζει τον γενικό κανόνα, αλλά και συγκεκριμένους κανόνες και, σε ορισμένες διατάξεις, «ρήτρες διαφυγής», που καθιστούν δυνατή την παρέκκλιση από τους εν λόγω κανόνες εφόσον είναι σαφές από όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης ότι η αδικοπραξία/το αδίκημα συνδέεται προφανώς στενότερα με άλλη χώρα. Έτσι, αυτό το σύνολο κανόνων συνιστά εύκαμπτο πλαίσιο κανόνων σύγκρουσης νόμων. Επίσης δίνει τη δυνατότητα στο επιληφθέν δικαστήριο να χειριστεί την κάθε υπόθεση καταλλήλως.
- (15) Παρά το γεγονός ότι η εφαρμογή της αρχής του *lex loci delicti commissi* αποτελεί τη βασική λύση όσον αφορά τις εξωσυμβατικές ενοχές στο σύνολο σχεδόν των κρατών μελών, η αρχή αυτή δεν εφαρμόζεται πάντα με τον ίδιο τρόπο σε περίπτωση διασποράς των στοιχείων της υπόθεσης σε περισσότερες χώρες. Αυτή η κατάσταση αποτελεί πηγή αβεβαιότητας για το εφαρμοστέο δίκαιο.
- (16) Η ύπαρξη ενιαίων κανόνων αναμένεται να βελτιώσει την προβλεψιμότητα των δικαστικών αποφάσεων και να εξασφαλίσει εύλογη ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων του φερομένου ως υπαίτιου και του ζημιωθέντος. Η σύνδεση με τη χώρα στην οποία επήλθε η άμεση ζημία (*lex loci damni*) εξισορροπεί κατά δίκαιο τρόπο τα συμφέροντα του φερομένου ως υπαίτιου και του ζημιωθέντος, και επίσης αντικατοπτρίζει τον σύγχρονο τρόπο προσέγγισης του ζητήματος της αστικής ευθύνης καθώς και την ανάπτυξη των συστημάτων αντικειμενικής ευθύνης.
- (17) Το εφαρμοστέο δίκαιο θα πρέπει να ορίζεται βάσει του τόπου επέλευσης της ζημίας, ασχέτως της χώρας ή των χωρών όπου θα μπορούσαν να επέλθουν οι έμμεσες συνέπειες. Συνεπώς, σε περιπτώσεις προσωπικής ή περιουσιακής ζημίας, η χώρα επέλευσης της ζημίας θα πρέπει να είναι η χώρα στην οποία επήλθε η προσωπική ή η περιουσιακή ζημία, αντιστοίχως.
- (18) Ο γενικός κανόνας του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να είναι η αρχή «*lex loci damni*» που προβλέπει το άρθρο 4 παράγραφος 1. Το άρθρο 4 παράγραφος 2 θα πρέπει να νοείται ως παρέκκλιση από τη γενική αυτή αρχή. Στο πλαίσιο της διάταξης αυτής, καθιερώνεται ως ειδικό συνδεδετικό στοιχείο η συνήθης διαμονή των μερών στην αυτή χώρα. Το άρθρο 4 παράγραφος 3 θα πρέπει να νοείται ως «ρήτρα διαφυγής» από το άρθρο 4 παράγραφοι 1 και 2, όταν από όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης συνάγεται σαφώς ότι η αδικοπραξία έχει προδήλως στενότερη σύνδεση με άλλη χώρα.
- (19) Θα πρέπει να προβλεφθούν ειδικοί κανόνες για ειδικές αδικοπραξίες για τις οποίες ο γενικός κανόνας αδυνατεί να διασφαλίσει την εύλογη ισορροπία μεταξύ των σχετικών συμφερόντων.
- (20) Όσον αφορά την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων, ο κανόνας σύγκρουσης νόμων θα πρέπει να ανταποκρίνεται στους στόχους της δίκαιης κατανομής των κινδύνων που ενυπάρχουν σε μία σύγχρονη κοινωνία υψηλής τεχνολογίας, της προστασίας της υγείας των καταναλωτών, της προώθησης της καινοτομίας, της εξασφάλισης ανταγωνισμού χωρίς στρεβλώσεις και της διευκόλυνσης των εμπορικών συναλλαγών. Η δημιουργία μιας ιεραρχικής κλίμακας συνδεδετικών στοιχείων, σε συνδυασμό με ρήτρα προβλεψιμότητας, αποτελεί ισορροπημένη λύση σε σχέση με τους στόχους αυτούς. Το πρώτο στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι το δίκαιο της χώρας στην οποία ο ζημιωθείς είχε τη συνήθη κατοικία του κατά τον χρόνο επέλευσης της ζημίας, εφόσον το προϊόν διετίθετο στην αγορά της εν λόγω χώρας. Τα λοιπά στοιχεία προβλεπόμενης ιεραρχικής κλίμακας ενεργοποιούνται αν το προϊόν δεν διετίθετο στην αγορά της χώρας αυτής, με την επιφύλαξη του άρθρου 4 παράγραφος 2 και της ενδεχόμενης προδήλως στενότερης σύνδεσης με άλλη χώρα.
- (21) Ο ειδικός κανόνας του άρθρου 6 δεν αποτελεί εξαίρεση του γενικού κανόνα του άρθρου 4 αλλά μάλλον διευκρίνισή του. Όσον αφορά τον αθέμιτο ανταγωνισμό, ο κανόνας σύγκρουσης νόμων θα πρέπει να προστατεύει τους ανταγωνιστές, τους καταναλωτές και το ευρύ κοινό και να εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία της οικονομίας αγοράς. Η καθιέρωση ως εφαρμοστέου δικαίου του δικαίου της χώρας στην οποία θίγονται ή ενδέχεται να θιγούν σχέσεις ανταγωνισμού ή τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών ικανοποιεί γενικά αυτούς τους στόχους.
- (22) Οι εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από περιορισμούς του ανταγωνισμού, περιπτώσεις τις οποίες αφορά το άρθρο 6 παράγραφος 3, θα πρέπει να καλύπτουν παραβάσεις τόσο του εθνικού όσο και του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού. Το εφαρμοστέο δίκαιο στις εν λόγω εξωσυμβατικές ενοχές θα πρέπει να είναι το δίκαιο της χώρας της οποίας η αγορά εθίγη ή είναι πιθανό να θιγεί. Όταν η αγορά εθίγη ή είναι πιθανό να θιγεί σε πλείονες χώρες, ο ενάγων θα πρέπει να μπορεί, υπό ορισμένες περιστάσεις, να βασίσει την αγωγή του στο δίκαιο του επιληφθέντος δικαστηρίου.
- (23) Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, η έννοια του περιορισμού του ανταγωνισμού θα πρέπει να καλύπτει απαγορεύσεις συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και εναρμονισμένες πρακτικές οι οποίες έχουν ως σκοπό ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη στρέβλωση του ανταγωνισμού εντός κράτους μέλους ή εντός της εσωτερικής αγοράς, καθώς και απαγορεύσεις κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης εντός κράτους μέλους ή εντός της εσωτερικής αγοράς, όταν οι ανωτέρω συμφωνίες, αποφάσεις, εναρμονισμένες πρακτικές ή καταχρήσεις απαγορεύονται από τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης ή από το νόμο κράτους μέλους.
- (24) Η «περιβαλλοντική ζημία» θα πρέπει να νοηθεί ως καλύπτουσα την αρνητική μεταβολή φυσικών πόρων, όπως τα ύδατα, το έδαφος ή ο αέρας, ή την επιδείνωση μιας λειτουργίας που επιτελείται από αυτούς τους φυσικούς πόρους προς όφελος άλλου φυσικού πόρου ή του κοινού, ή τη μείωση της ποικιλότητας μεταξύ των ζώντων οργανισμών.

- (25) Όσον αφορά τις προσβολές του περιβάλλοντος, το άρθρο 174 της συνθήκης, το οποίο προβλέπει υψηλό επίπεδο προστασίας και θεμελιώνεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, στην αρχή της επανόρθωσης κατά προτεραιότητα στην πηγή, και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», δικαιολογεί πλήρως την προσφυγή στην αρχή της έννοιας του ζημιωθέντος. Το χρονικό σημείο κατά το οποίο το πρόσωπο που ζητά αποζημίωση μπορεί να επιλέγει το εφαρμοστέο δίκαιο θα πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους του επιληφθέντος δικαστηρίου.
- (26) Όσον αφορά τις προσβολές των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, θα πρέπει να τηρείται η αρχή «lex loci protectionis», η οποία αναγνωρίζεται παγκοσμίως. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ο όρος «δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας» θα πρέπει να ερμηνεύεται, παραδείγματος χάριν, ως το δικαίωμα του δημιουργού, τα συγγενικά δικαιώματα, το *sui generis* δικαίωμα για την προστασία των βάσεων δεδομένων καθώς και τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας.
- (27) Η ακριβής έννοια της συλλογικής δράσης, όπως η απεργία ή η ανταπεργία, διαφέρει από κράτος σε κράτος και διέπεται από τους εσωτερικούς κανόνες του κάθε κράτους. Για τον λόγο αυτό και προς προστασία των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των εργοδοτών και των εργαζομένων, ο παρών κανονισμός προβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της χώρας στην οποία έλαβε χώρα η συλλογική δράση.
- (28) Ο ειδικός κανόνας περί συλλογικής δράσης του άρθρου 9 δεν θίγει τις προϋποθέσεις άσκησης της εν λόγω δράσης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ούτε το νομικό καθεστώς των συνδικαλιστικών οργανώσεων ή των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων των εργαζομένων όπως προβλέπεται στο δίκαιο των κρατών μελών.
- (29) Θα πρέπει να προβλεφθούν ειδικοί κανόνες όταν η ζημία προκαλείται από πράξη ή κατάσταση που δεν συνιστά αδικοπράξη, όπως ο αδικαιολόγητος πλουτισμός, η διοίκηση αλλοτρίων και η ευθύνη κατά τις διαπραγματεύσεις (*culpa in contrahendo*).
- (30) Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, η ευθύνη κατά τις διαπραγματεύσεις (*culpa in contrahendo*) είναι αυτοτελής έννοια και δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται κατ' ανάγκην σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Η έννοια αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει την αθέτηση της υποχρέωσης γνωστοποίησης και τη διακοπή των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη της σύμβασης. Το άρθρο 12 περικλείει μόνον τις εξωσυμβατικές ενοχές που συνδέονται άμεσα με τις συζητήσεις που πραγματοποιούνται πριν από τη σύναψη της σύμβασης. Τούτο σημαίνει ότι, εάν κατά τις διαπραγματεύσεις επέλθει προσωπική ζημία, θα πρέπει να εφαρμοσθεί το άρθρο 4 ή άλλες συναφείς διατάξεις του παρόντος κανονισμού.
- (31) Προκειμένου να γίνει σεβαστή η αρχή της αυτονομίας των μερών και να ενισχυθεί η ασφάλεια δικαίου, τα μέρη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα επιλογής του εφαρμοστέου στην εξωσυμβατική ενοχή δικαίου. Η εν λόγω επιλογή θα πρέπει να εκφράζεται ή να συνάγεται με αρκετή βεβαιότητα από τις συνθήκες της υπόθεσης. Το δικαστήριο, όταν διαπιστώνει την ύπαρξη της συμφωνίας πρέπει να σέβεται την πρόθεση των μερών. Η προστασία των ασθενεστέρων συμβαλλομένων θα πρέπει να εξασφαλισθεί με την καθιέρωση ορισμένων προϋποθέσεων υπό τις οποίες θα είναι δυνατή η επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου.
- (32) Λόγοι δημοσίου συμφέροντος δικαιολογούν την αναγνώριση στα δικαστήρια των κρατών μελών της δυνατότητας να κάνουν χρήση, εκτάκτως, εξαιρέσεως για λόγους δημόσιας τάξεως και υπερισχύοντος δεσμευτικού κανόνος. Συγκεκριμένα, η εφαρμογή διάταξης νόμου, οριζόμενου από τον παρόντα κανονισμό, που θα είχε ως αποτέλεσμα την επιδίκαση υπερβολικής μη αντισταθμιστικής αποζημίωσης, αποζημίωσης παραδειγματικού χαρακτήρα ή αποζημίωσης με χαρακτήρα κύρωσης, ή δύναται, ανάλογα με την περίπτωση και την έννομο τάξη του κράτους μέλους του επιληφθέντος δικαστηρίου, να θεωρηθεί ότι αντίκειται προς την δημόσια τάξη του δικάζοντος δικαστηρίου.
- (33) Βάσει των σημερινών εθνικών κανόνων περί αποζημίωσης θυμάτων οδικών ατυχημάτων, όταν προσδιορίζει το ύψος της αποζημίωσης για σωματική βλάβη σε ατυχήματα που έγιναν σε άλλο κράτος μέλος, και όχι σε αυτό της συνήθους κατοικίας του θύματος, το επιληφθέν δικαστήριο θα πρέπει να συνεκτιμήσει όλες τις οικείες πραγματικές περιστάσεις του θύματος, και ιδίως τις πραγματικές του βλάβες, και τα έξοδα ιατρικής περίθαλψης και αποκατάστασης του.
- (34) Προκειμένου να επιτευχθεί εύλογη ισορροπία μεταξύ των μερών, επιβάλλεται να λαμβάνονται προσηκόντως υπόψη οι κανόνες ασφάλειας και συμπεριφοράς που ισχύουν στη χώρα στην οποία διεπράχθη η ζημιογόνος πράξη, ακόμα και στην περίπτωση που η εξωσυμβατική ενοχή διέπεται από το δίκαιο άλλης χώρας. Ο όρος «κανόνες ασφάλειας και συμπεριφοράς» θα πρέπει να ερμηνεύεται ως αναφερόμενος σε όλες τις ρυθμίσεις που αφορούν θέματα ασφάλειας και συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένων, παραδείγματος χάριν, των κανόνων οδικής ασφάλειας σε περίπτωση ατυχήματος.
- (35) Θα πρέπει να αποφεύγεται η διασπορά των κανόνων περί σύγκρουσης δικαίων μεταξύ διαφόρων νομικών πράξεων καθώς και οι διαφορές μεταξύ των κανόνων αυτών. Ωστόσο, ο παρών κανονισμός δεν αποκλείει τη δυνατότητα συμπερίληψης, στο πλαίσιο διατάξεων κοινοτικού δικαίου, κανόνων περί σύγκρουσης δικαίων που αφορούν ειδικά θέματα.
- Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να θίγει την εφαρμογή άλλων πράξεων που θεσπίζουν διατάξεις οι οποίες σκοπό έχουν να συμβάλουν στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς κατά τον βαθμό που δεν μπορούν να εφαρμοσθούν σε συνδυασμό με το δίκαιο που ορίζεται δυνάμει των κανόνων του παρόντος κανονισμού. Η εφαρμογή διατάξεων της εφαρμοστέας νομοθεσίας, η οποία καθορίζεται κατά τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, δεν θα πρέπει να περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών, όπως ρυθμίζεται με την κοινοτική νομοθεσία, όπως την οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») ⁽¹⁾.

(¹) EE L 178 της 17.7.2000, σ. 1.

- (36) Η τήρηση διεθνών δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί από τα κράτη μέλη συνεπάγεται ότι ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να θίγει την ισχύ διεθνών συμβάσεων στις οποίες συμμετέχουν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη κατά τον χρόνο έκδοσης του παρόντος κανονισμού. Για να καταστούν οι κανόνες αυτοί πιο προσπελάσιμοι, η Επιτροπή θα πρέπει να προβεί στη δημοσίευση σχετικού καταλόγου στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, βασισμένη στα στοιχεία που θα της διαβιβάσουν τα κράτη μέλη.
- (37) Η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο όσον αφορά τις διαδικασίες και τους όρους σύμφωνα με τους οποίους τα κράτη μέλη θα δικαιούνται να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν για ίδιον λογαριασμό συμφωνίες με τρίτες χώρες σε μεμονωμένες και εξαιρετικές περιπτώσεις, για τομεακά θέματα, οι οποίες θα περιέχουν διατάξεις περί του εφαρμοστέου στις εξωσυμβατικές ενοχές δικαίου.
- (38) Δεδομένου ότι ο στόχος του παρόντος κανονισμού δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, και μπορεί, κατά συνέπεια, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων του, να επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα απαραίτητα για την επίτευξη του στόχου αυτού όρια.
- (39) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία συμμετέχουν στην έκδοση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.
- (40) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Δανία δεν συμμετέχει στην υιοθέτηση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του,
2. Εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής του παρόντος κανονισμού:
- α) οι εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από οικογενειακές σχέσεις και από σχέσεις οι οποίες, σύμφωνα με το εφαρμοστέο σε αυτές δικαιο, παράγουν ανάλογα αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων διατροφής·
- β) οι εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, από το περιουσιακό καθεστώς που πηγάζει από σχέσεις οι οποίες, σύμφωνα με το εφαρμοστέο σε αυτές δικαιο, παράγουν αποτελέσματα ανάλογα με τα αποτελέσματα του γάμου, καθώς και από διαθήκες και κληρονομική διαδοχή·
- γ) οι εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από συναλλαγματικές, επιταγές, γραμμάτια σε διαταγή και άλλα αξιόγραφα, κατά το μέτρο που οι ενοχές πηγάζουν από τον χαρακτήρα τους ως αξιογράφων·
- δ) οι εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από το δικαιο των εταιρειών και άλλων ενώσεων ή νομικών προσώπων όσον αφορά θέματα όπως η ίδρυση, με εγγραφή στο μητρώο ή κατ' άλλον τρόπο, η ικανότητα δικαίου, η εσωτερική λειτουργία ή η εκκαθάριση εταιρειών και άλλων ενώσεων ή νομικών προσώπων, καθώς και από την προσωπική ευθύνη των εταίρων και των οργάνων για τις υποχρεώσεις της εταιρείας ή άλλων ενώσεων και νομικών προσώπων και από την προσωπική ευθύνη των ελεγκτών μιας εταιρείας ή των οργάνων της κατά τον νόμιμο έλεγχο των λογιστικών εγγράφων·
- ε) οι εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από τις σχέσεις μεταξύ των ιδρυτών, των εμπιστευματοδόχων (trustees) και των δικαιούχων εμπιστεύματος (trust) που συστήθηκε δια της ιδιωτικής βουλήσεως·
- στ) οι εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από ζημία από πυρηνική ενέργεια·
- ζ) οι εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από προσβολή του ιδιωτικού βίου και δικαιωμάτων συναφών με την προσωπικότητα, συμπεριλαμβανομένης της δυσφήμισης.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 1

Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις εξωσυμβατικές ενοχές αστικού και εμπορικού δικαίου, σε περίπτωση που περιλαμβάνουν σύγκρουση δικαίων. Δεν εφαρμόζεται, ιδίως, σε φορολογικές, τελωνειακές ή διοικητικές υποθέσεις ούτε στην ευθύνη του κράτους για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση κρατικής εξουσίας («*acta iure imperii*»).

3. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε ζητήματα σχετικά με την απόδειξη και τη διεξαγωγή δίκης, με την επιφύλαξη των άρθρων 21 και 22.

4. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, με τον όρο «κράτος μέλος» νοούνται όλα τα κράτη μέλη με εξαίρεση τη Δανία.

Άρθρο 2

Εξωσυμβατικές ενοχές

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, η έννοια της ζημίας περιλαμβάνει όλες τις συνέπειες των αδικπραξιών, του αδικαιολογήτου πλουτισμού, της διοίκησης αλλοτρίων ή της ευθύνης κατά τις διαπραγματεύσεις (*culpa in contrahendo*).

2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται επίσης σε εξωσυμβατικές ενοχές που ενδέχεται να προκύψουν.

3. Τυχόν αναφορά στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού σε:
- α) ζημιογόνο γεγονός, περιλαμβάνει τα ζημιογόνα γεγονότα τα οποία ενδέχεται να επέλθουν· και
- β) ζημία, περιλαμβάνει τις ζημίες οι οποίες ενδέχεται να επέλθουν.

Άρθρο 3

Οικουμενικός χαρακτήρας

Το καθοριζόμενο από τον παρόντα κανονισμό δικαιο εφαρμόζεται ακόμη και αν δεν είναι το δικαιο κράτους μέλους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΕΣ

Άρθρο 4

Γενικός κανόνας

1. Το εφαρμοστέο δικαιο επί εξωσυμβατικής ενοχής η οποία απορρέει από αδικοπραξία είναι το δικαιο της χώρας στην οποία επέρχεται η ζημία, ανεξαρτήτως της χώρας στην οποία έλαβε χώρα το ζημιογόνο γεγονός καθώς και της χώρας ή των χωρών στις οποίες το εν λόγω γεγονός παράγει έμμεσα αποτελέσματα, εκτός αν ορίζεται άλλως στον παρόντα κανονισμό.
2. Ωστόσο, αν ο φερόμενος ως υπαίτιος και ο ζημιωθείς έχουν, κατά τον χρόνο επέλευσης της ζημίας, τη συνήθη διαμονή τους στην ίδια χώρα, εφαρμόζεται το δικαιο της χώρας αυτής.
3. Εάν, από το σύνολο των περιστάσεων, συνάγεται ότι η αδικοπραξία εμφανίζει προδήλως στενότερο δεσμό με χώρα άλλη από εκείνη που ορίζεται στις παραγράφους 1 ή 2, εφαρμόζεται το δικαιο της χώρας αυτής. Ο προδήλως στενότερος δεσμός με άλλη χώρα μπορεί να βασίζεται ιδίως σε προϋπάρχουσα σχέση μεταξύ των μερών, όπως σύμβαση, η οποία συνδέεται στενά με την εν λόγω αδικοπραξία.

Άρθρο 5

Ευθύνη λόγω ελαττωματικού προϊόντος

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 4 παράγραφος 2, οι εξωσυμβατικές ενοχές οι οποίες οφείλονται σε ζημία λόγω ελαττωματικού προϊόντος διέπονται από:
- α) το δικαιο της χώρας στην οποία ο ζημιωθείς είχε τη συνήθη κατοικία του κατά τον χρόνο επέλευσης της ζημίας, εάν το προϊόν διετίθετο στην αγορά της εν λόγω χώρας, ή ελλείψει τούτου·
- β) το δικαιο της χώρας στην οποία αποκτήθηκε το προϊόν, εάν το προϊόν διετίθετο στην αγορά της εν λόγω χώρας, ή ελλείψει τούτου·

- γ) το δικαιο της χώρας στην οποία επήλθε η ζημία, εάν το προϊόν διετίθετο στην αγορά της εν λόγω χώρας.

Πάντως, εφαρμόζεται το δικαιο της χώρας της συνήθους διαμονής του φερομένου ως υπαίτιου, εφόσον αυτός δεν μπορούσε ευλόγως να προβλέψει τη διάθεση στην αγορά του συγκεκριμένου προϊόντος, ή προϊόντος του αυτού τύπου, στη χώρα της οποίας το δικαιο είναι εφαρμοστέο δυνάμει των στοιχείων α), β) ή γ).

2. Εάν, από το σύνολο των περιστάσεων, συνάγεται ότι η αδικοπραξία εμφανίζει προδήλως στενότερο σύνδεσμο με άλλη χώρα, από εκείνη που ορίζεται στην παράγραφο 1, εφαρμοστέο είναι το δικαιο αυτής της άλλης χώρας. Ο προδήλως στενότερος δεσμός με άλλη χώρα θα μπορούσε να βασίζεται ιδίως σε προϋπάρχουσα σχέση μεταξύ των μερών, όπως σύμβαση, η οποία συνδέεται στενά με την εν λόγω αδικοπραξία.

Άρθρο 6

Αθέμιτος ανταγωνισμός και πράξεις που περιορίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό

1. Το εφαρμοστέο δικαιο στην εξωσυμβατική ενοχή η οποία απορρέει από πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού είναι το δικαιο της χώρας στην οποία θίγονται ή ενδέχεται να θιγούν οι σχέσεις ανταγωνισμού ή τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών.
2. Αν πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού θίγει αποκλειστικά τα συμφέροντα συγκεκριμένου ανταγωνιστή, εφαρμόζεται το άρθρο 4.
3. α) Το εφαρμοστέο δικαιο σε εξωσυμβατική ενοχή η οποία απορρέει από περιορισμό του ανταγωνισμού είναι το δικαιο της χώρας της οποίας η αγορά θίγεται ή είναι πιθανό να θιγεί.
- β) Όταν η αγορά θίγεται ή είναι πιθανό να θιγεί σε περισσότερες από μία χώρες, το πρόσωπο που ζητεί αποζημίωση και το οποίο ασκεί αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου της κατοικίας του εναγομένου, μπορεί αντί αυτού να επιλέξει να στηρίξει την αγωγή του στο δικαιο του επιληφθέντος δικαστηρίου, εφόσον η αγορά στο εν λόγω κράτος μέλος είναι μεταξύ των άμεσα και ουσιαστικά θιγομένων από τον περιορισμό του ανταγωνισμού εκ του οποίου απορρέει η εξωσυμβατική ενοχή στην οποία βασίζεται η αγωγή. Όταν ο ενάγων, σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες περί δικαιοδοσίας, ασκεί αγωγή κατά περισσότερων του ενός εναγομένων ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, μπορεί να επιλέξει να βασίσει την αγωγή του στο δικαιο του δικαστηρίου αυτού μόνο όταν ο περιορισμός του ανταγωνισμού στον οποίο βασίζεται η αξίωση κατά των εναγομένων θίγει επίσης άμεσα και ουσιαστικά την αγορά της χώρας του δικαστηρίου αυτού.

4. Δεν χωρεί παρέκκλιση από το εφαρμοστέο σύμφωνα με το παρόν άρθρο δικαιο δυνάμει συμφωνίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14.

Άρθρο 7

Περιβαλλοντική ζημία

Το εφαρμοστέο δίκαιο στην εξωσυμβατική ενοχή που απορρέει από περιβαλλοντική ζημία ή ζημία σε βάρος προσώπων ή περιουσιακών στοιχείων συνεπεία της περιβαλλοντικής ζημίας, είναι το δίκαιο που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1, εκτός εάν το πρόσωπο που ζητεί αποζημίωση επιλέξει να θεμελιώσει τις αξιώσεις του στο δίκαιο της χώρας στην οποία έλαβε χώρα το ζημιόγONO γεγονός.

Άρθρο 8

Προσβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας

1. Το εφαρμοστέο δίκαιο στην εξωσυμβατική ενοχή που απορρέει από προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας είναι το δίκαιο της χώρας για την οποία ζητείται η προστασία.

2. Σε περίπτωση εξωσυμβατικής ενοχής που απορρέει από προσβολή κοινοτικού δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας ενιαίου χαρακτήρα, εφαρμοστέο δίκαιο για κάθε ζήτημα που δεν διέπεται από σχετική κοινοτική πράξη είναι το δίκαιο της χώρας στην οποία διαπράχθηκε η προσβολή.

3. Δεν χωρεί παρέκκλιση από το εφαρμοστέο σύμφωνα με το παρόν άρθρο δίκαιο δυνάμει συμφωνίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14.

Άρθρο 9

Συλλογική δράση

Με την επιφύλαξη του άρθρου 4 παράγραφος 2, το εφαρμοστέο δίκαιο σε εξωσυμβατική ενοχή σχετική με την ευθύνη προσώπου υπό την ιδιότητά του ως εργαζομένου ή ως εργοδότη ή με την ευθύνη των οργανώσεων που εκπροσωπούν τα επαγγελματικά τους συμφέροντα για ζημία προκληθείσα από επικείμενη ή πραγματοποιηθείσα συλλογική δράση, είναι το δίκαιο της χώρας στην οποία πρόκειται να λάβει ή έλαβε χώρα η δράση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΛΛΟΤΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ (CULPA IN CONTRAHENDO)

Άρθρο 10

Αδικοιολόγητος πλουτισμός

1. Αν εξωσυμβατική ενοχή, η οποία απορρέει από αδικοιολόγητο πλουτισμό, συμπεριλαμβανομένης της καταβολής αχρεωσμένου, συνδέεται με υφιστάμενη σχέση μεταξύ των μερών, όπως εξωσυμβατική ενοχή απορρέουσα από σύμβαση ή αδικοπραξία, που εμφανίζει στενό σύνδεσμο με αυτόν τον αδικοιολόγητο πλουτισμό, εφαρμόζεται το δίκαιο που διέπει την εν λόγω σχέση.

2. Όταν το εφαρμοστέο δίκαιο δεν μπορεί να καθορισθεί βάσει της παραγράφου 1 και τα μέρη έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην ίδια χώρα κατά τη στιγμή που λαμβάνει χώρα το γεγονός το οποίο στοιχειοθετεί αδικοιολόγητο πλουτισμό, εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας αυτής.

3. Όταν το εφαρμοστέο δίκαιο δεν μπορεί να καθορισθεί βάσει των παραγράφων 1 ή 2, εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας στην οποία επήλθε ο αδικοιολόγητος πλουτισμός.

4. Όταν, από το σύνολο των περιστάσεων, συνάγεται σαφώς ότι η εξωσυμβατική ενοχή που απορρέει από αδικοιολόγητο πλουτισμό, συνδέεται προδήλως στενότερα με χώρα άλλη από εκείνη που ορίζεται στις παραγράφους 1, 2 και 3, εφαρμόζεται το δίκαιο της άλλης αυτής χώρας.

Άρθρο 11

Διοίκηση αλλοτρίων

1. Αν εξωσυμβατική ενοχή, η οποία απορρέει από πράξη διοίκησης αλλοτρίων άνευ εντολής, συνδέεται με υφιστάμενη σχέση μεταξύ των μερών, όπως εξωσυμβατική ενοχή πηγάζουσα από σύμβαση ή αδικοπραξία, που εμφανίζει στενό σύνδεσμο με την εξωσυμβατική αυτή ενοχή, εφαρμόζεται το δίκαιο που διέπει την εν λόγω σχέση.

2. Όταν το εφαρμοστέο δίκαιο δεν μπορεί να καθορισθεί βάσει της παραγράφου 1 και τα μέρη έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην ίδια χώρα κατά τη στιγμή που λαμβάνει χώρα το ζημιόγONO γεγονός, εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας αυτής.

3. Όταν το εφαρμοστέο δίκαιο δεν μπορεί να καθορισθεί βάσει των παραγράφων 1 ή 2, εφαρμόζεται το δίκαιο της χώρας στην οποία τελείται η συγκεκριμένη πράξη.

4. Όταν, από το σύνολο των περιστάσεων, συνάγεται σαφώς ότι η εξωσυμβατική ενοχή που απορρέει από πράξη διοίκησης αλλοτρίων άνευ εντολής συνδέεται προδήλως στενότερα με χώρα άλλη από εκείνη που ορίζεται με τις παραγράφους 1, 2 και 3, εφαρμόζεται το δίκαιο της άλλης αυτής χώρας.

Άρθρο 12

Ευθύνη κατά τις διαπραγματεύσεις (Culpa in contrahendo)

1. Το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από συζητήσεις πριν από τη σύναψη σύμβασης, ανεξαρτήτως του εάν συνήφθη τελικά η σύμβαση, είναι το δίκαιο που είναι, ή που θα ήταν, εφαρμοστέο στη σύμβαση, εάν αυτή είχε συναφθεί.

2. Όταν το εφαρμοστέο δίκαιο δεν μπορεί να καθορισθεί βάσει της παραγράφου 1, εφαρμόζεται:

α) το δίκαιο της χώρας στην οποία επέρχεται η ζημία, ανεξαρτήτως της χώρας στην οποία συνέβη το ζημιόγONO γεγονός και ανεξαρτήτως της χώρας ή των χωρών στις οποίες το εν λόγω γεγονός παράγει έμμεσα αποτελέσματα· ή

β) αν τα μέρη έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην ίδια χώρα κατά τον χρόνο επέλευσης του ζημιόγONου γεγονότος, το δίκαιο της χώρας αυτής· ή

γ) όταν, από το σύνολο των περιστάσεων, συνάγεται σαφώς ότι η εξωσυμβατική ενοχή που απορρέει από συζητήσεις πριν από τη σύναψη σύμβασης συνδέεται προδήλως στενότερα με χώρα άλλη από εκείνη που ορίζεται στα στοιχεία α) και β), το δίκαιο της εν λόγω άλλης χώρας.

Άρθρο 13

Εφαρμογή του άρθρου 8

Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, οι εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας διέπονται από το άρθρο 8.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Άρθρο 14

Ελευθερία επιλογής δικαίου

1. Τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν την υπαγωγή της εξωσυμβατικής ενοχής στο δικαιο που αυτά επιλέγουν:

α) με συμφωνία μεταγενέστερη της επέλευσης του ζημιογόνου γεγονότος·

ή

β) εφόσον όλα τα μέρη ασκούν εμπορική δραστηριότητα, επίσης με συμφωνία η οποία αποτέλεσε αντικείμενο ελεύθερης διαπραγμάτευσης πριν από την επέλευση του ζημιογόνου γεγονότος.

Η επιλογή αυτή πρέπει να είναι ρητή ή να συνάγεται με βεβαιότητα από τα δεδομένα της υπόθεσης και δεν θίγει δικαιώματα τρίτων.

2. Εφόσον, κατά τον χρόνο επέλευσης του ζημιογόνου γεγονότος, όλα τα σχετικά με την περίπτωση δεδομένα εντοπίζονται σε χώρα άλλη από εκείνη της οποίας το δικαιο επελέγη, η επιλογή των μερών δεν θίγει την εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου της άλλης αυτής χώρας, από τις οποίες δεν επιτρέπεται παρέκκλιση με συμφωνία.

3. Εφόσον, κατά τον χρόνο επέλευσης του ζημιογόνου γεγονότος, όλα τα σχετικά με την περίπτωση δεδομένα εντοπίζονται σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, η επιλογή από τα μέρη εφαρμοστέου δικαίου άλλου από εκείνο κράτους μέλους δεν θίγει την εφαρμογή των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, από τις οποίες δεν επιτρέπεται παρέκκλιση με συμφωνία, ενδεχομένως όπως αυτές εφαρμόζονται στο κράτος μέλος του δικάζοντος δικαστή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΚΟΙΝΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Άρθρο 15

Περιεχόμενο του εφαρμοστέου δικαίου

Το εφαρμοστέο δικαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές δυνάμει του παρόντος κανονισμού διέπει ιδίως:

α) τη βάση και την έκταση της ευθύνης, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού των προσώπων που δύνανται να φέρουν ευθύνη για τις πράξεις τους·

β) τους λόγους αποκλεισμού της ευθύνης/απαλλαγής από την ευθύνη, καθώς και κάθε περιορισμό και καταμερισμό της ευθύνης·

γ) την ύπαρξη, τον χαρακτήρα και την αποτίμηση των ζημιών ή της επιδιωκόμενης αποκατάστασης της ζημίας·

δ) τα μέτρα τα οποία μπορούν να ληφθούν για την πρόληψη ή την παύση βλάβης ή ζημίας ή για την εξασφάλιση της παροχής αποζημίωσης, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων του επιληφθέντος δικαστηρίου δυνάμει του οικείου δικονομικού δικαίου·

ε) τη δυνατότητα μεταβίβασης του δικαιώματος αποζημίωσης ή αποκατάστασης της ζημίας, συμπεριλαμβανομένης της κληρονομικής διαδοχής·

στ) τα πρόσωπα που δικαιούνται αποκατάστασης της προσωπικής ζημίας που υπέστησαν·

ζ) την ευθύνη για πράξεις τρίτου·

η) τους διάφορους τρόπους απόσβεσης των ενοχών καθώς και τους κανόνες παραγραφών και αποσβεστικών προθεσμιών, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με την έναρξη της παραγραφής ή αποσβεστικής προθεσμίας και τη διακοπή ή την αναστολή τους.

Άρθρο 16

Διατάξεις αμέσου εφαρμογής

Ο παρών κανονισμός δεν περιορίζει την εφαρμογή των διατάξεων αναγκαστικού δικαίου της χώρας του δικάζοντος δικαστή, οι οποίες εφαρμόζονται ανεξαρτήτως του δικαίου που διέπει κατά τα άλλα την εξωσυμβατική ενοχή.

Άρθρο 17

Κανόνες ασφάλειας και συμπεριφοράς

Κατά την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του φερομένου ως υπαιτίου, λαμβάνονται υπόψη, ως πραγματικό στοιχείο και στο μέτρο που είναι αναγκαίο, οι κανόνες ασφάλειας και συμπεριφοράς που ίσχυαν στον τόπο και κατά τον χρόνο επέλευσης του γεγονότος που θεμελιώνει την ευθύνη.

Άρθρο 18

Ευθεία αγωγή κατά του ασφαλιστή του υπευθύνου

Ο ζημιωθείς δύνανται να στραφεί απευθείας κατά του ασφαλιστή του υποχρέου για την καταβολή αποζημίωσης, εφόσον αυτό προβλέπεται από το δικαιο που εφαρμόζεται στην εξωσυμβατική ενοχή ή το δικαιο που διέπει τη σύμβαση ασφαλίσεως.

Άρθρο 19

Υποκατάσταση

Σε περίπτωση που ένα πρόσωπο («ο δανειστής») έχει αξίωση βασιζόμενη σε εξωσυμβατική ενοχή έναντι άλλου προσώπου («ο οφειλέτης»), και ένας τρίτος έχει την υποχρέωση να ικανοποιήσει τον δανειστή, ή τον έχει όντως ικανοποιήσει εκπληρώνοντας την υποχρέωση αυτή, το εφαρμοστέο σ' αυτή την υποχρέωση του τρίτου δικαιο καθορίζει εάν και σε ποιο βαθμό αυτός ο τρίτος δικαιούται να ασκήσει τα δικαιώματα που έχει ο δανειστής κατά του οφειλέτη σύμφωνα με το δικαιο που διέπει τη σχέση τους.

Άρθρο 20

Παθητική ενοχή εις ολόκληρον

Αν ο δανειστής έχει αξιώσεις κατά πολλών οφειλετών οι οποίοι ευθύνονται για την αυτή αξίωση, και ένας από τους οφειλέτες τον έχει ήδη ικανοποιήσει εν όλω ή εν μέρει, το δικαίωμα του συγκεκριμένου οφειλέτη να στραφεί κατά των υπολοίπων διέπεται από το εφαρμοστέο δίκαιο στην εξωσυμβατική σχέση αυτού προς τον δανειστή.

Άρθρο 21

Τύπος

Μονομερής δικαιοπραξία σχετική με εξωσυμβατική ενοχή είναι έγκυρη ως προς τον τύπο αν πληροί τις τυπικές προϋποθέσεις είτε του δικαίου που διέπει την εν λόγω εξωσυμβατική ενοχή είτε του δικαίου της χώρας όπου καταρτίστηκε η δικαιοπραξία αυτή.

Άρθρο 22

Βάρος αποδείξεως

1. Το δίκαιο το οποίο, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, διέπει την εξωσυμβατική ενοχή εφαρμόζεται στο μέτρο που καθιερώνει νόμιμα τεκμήρια ή κατανέμει το βάρος αποδείξεως σε θέματα εξωσυμβατικών ενοχών.

2. Οι δικαιοπραξίες αποδεικνύονται με κάθε αποδεικτικό μέσο παραδεκτό σύμφωνα είτε με το δίκαιο του δικάζοντος δικαστή είτε με ένα από τα δίκαια περι των οποίων το άρθρο 21, κατά το οποίο η δικαιοπραξία είναι έγκυρη ως προς τον τύπο, εφόσον η απόδειξη μπορεί να διεξαχθεί με το μέσο αυτό ενώπιον του δικάζοντος δικαστή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 23

Συνήθης διαμονή

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως συνήθης διαμονή εταιρειών και άλλων ενώσεων ή νομικών προσώπων νοείται ο τόπος στον οποίο βρίσκεται η κεντρική τους διοίκηση.

Όταν το ζημιόγONO γεγονός ή η ίδια η ζημία επέρχεται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων υποκαταστήματος, αντιπροσωπείας ή οποιασδήποτε άλλης εγκατάστασης, ως συνήθης διαμονή νοείται ο τόπος στον οποίο βρίσκεται το υποκατάστημα, η αντιπροσωπεία ή η οποιαδήποτε άλλη εγκατάσταση.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως συνήθης διαμονή φυσικού προσώπου το οποίο ενεργεί στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας νοείται ο τόπος στον οποίο το πρόσωπο αυτό έχει την κύρια εγκατάστασή του.

Άρθρο 24

Αποκλεισμός της αναπαράπομψης

Ως δίκαιο μιας χώρας που ορίζεται ως εφαρμοστέο από τον παρόντα κανονισμό, νοούνται οι ισχύοντες στη χώρα αυτή κανόνες δικαίου, εκτός από τους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.

Άρθρο 25

Κράτη με πλείονα συστήματα δικαίου

1. Σε περίπτωση που ένα κράτος αποτελείται από περισσότερες εδαφικές ενότητες, η κάθε μία από τις οποίες έχει τους δικούς της κανόνες για τις εξωσυμβατικές ενοχές, κάθε εδαφική ενότητα θεωρείται ως χώρα για τον σκοπό του καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

2. Τα κράτη μέλη στα οποία διάφορες εδαφικές ενότητες έχουν τους δικούς τους κανόνες δικαίου για τις εξωσυμβατικές ενοχές, δεν υποχρεούνται να εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό στις συγκρούσεις νόμων που αφορούν αποκλειστικά τις εδαφικές αυτές ενότητες.

Άρθρο 26

Δημόσια τάξη του δικάζοντος δικαστή

Η εφαρμογή διάταξης του δικαίου οποιασδήποτε χώρας κατά τον παρόντα κανονισμό μπορεί να αποκλεισθεί μόνον εάν η εφαρμογή αυτή είναι προδήλως ασυμβίβαστη με τη δημόσια τάξη του δικάζοντος δικαστή.

Άρθρο 27

Σχέση με άλλες διατάξεις κοινοτικού δικαίου

Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή διατάξεων του κοινοτικού δικαίου οι οποίες, σε ειδικά θέματα, θεσπίζουν κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων στον τομέα των εξωσυμβατικών ενοχών.

Άρθρο 28

Σχέση με τις ισχύουσες διεθνείς συμβάσεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή διεθνών συμβάσεων των οποίων ένα ή περισσότερα κράτη μέλη είναι μέρη κατά τον χρόνο έκδοσης του παρόντος κανονισμού και οι οποίες θεσπίζουν κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων στον τομέα των εξωσυμβατικών ενοχών.

2. Ωστόσο, μεταξύ κρατών μελών, ο παρών κανονισμός υπερισχύει των συμβάσεων που έχουν συναφθεί αποκλειστικά μεταξύ δύο ή περισσότερων εξ αυτών στο μέτρο που οι εν λόγω συμβάσεις διέπουν θέματα τα οποία ρυθμίζονται με τον παρόντα κανονισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29

Κατάλογος συμβάσεων

1. Έως τις 11 Ιουλίου 2008, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις συμβάσεις του άρθρου 28 παράγραφος 1. Μετά την παρέλευση της ημερομηνίας αυτής, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή όλες τις καταγγελίες αυτών των συμβάσεων.

2. Η Επιτροπή δημοσιεύει στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* εντός προθεσμίας έξι μηνών από την παραλαβή τους:

- i) τον κατάλογο των συμβάσεων της παραγράφου 1·
- ii) τις καταγγελίες των συμβάσεων της παραγράφου 1.

Άρθρο 30

Ρήτρα αναθεώρησης

1. Όχι αργότερα από τις 20 Αυγούστου 2011, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, έκθεση ως προς την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Η έκθεση αυτή συνοδεύεται, ενδεχομένως, από προτάσεις προσαρμογής του παρόντος κανονισμού. Η έκθεση αυτή περιλαμβάνει:

- i) μελέτη των επιπτώσεων της διαφορετικής αντιμετώπισης του αλλοδαπού δικαίου στις διάφορες έννομες τάξεις και του

βαθμού στον οποίο τα δικαστήρια των κρατών μελών εφαρμόζουν στην πράξη αλλοδαπές διατάξεις σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό·

- ii) μελέτη των επιπτώσεων του άρθρου 28 του παρόντος κανονισμού εν σχέσει προς τη σύμβαση της Χάγης της 4ης Μαΐου 1971 για το εφαρμοστέο δίκαιο στα τροχαία ατυχήματα.

2. Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή μελέτη όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα του εφαρμοστέου δικαίου στις εξωσυμβατικές ενοχές που γεννώνται λόγω προσβολής του ιδιωτικού βίου και δικαιωμάτων συναφών με την προσωπικότητα, λαμβάνοντας υπόψη κανόνες σχετικά με την ελευθερία του τύπου και την ελευθερία της έκφρασης στα μαζικά μέσα ενημέρωσης, και ζητήματα σύγκρουσης νόμων που έχουν σχέση με την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁽¹⁾.

Άρθρο 31

Χρονική εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα ζημιγόνα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα μετά την έναρξη της ισχύος του.

Άρθρο 32

Ημερομηνία εφαρμογής

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται από τις 11 Ιανουαρίου 2009, εκτός από το άρθρο 29, το οποίο εφαρμόζεται από τις 11 Ιουλίου 2008.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στρασβούργο, 11 Ιουλίου 2007.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
H.-G. PÖTTERING

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
M. LOBO ANTUNES

(¹) ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

Δήλωση της Επιτροπής σχετικά με τη ρήτρα αναθεώρησης (Άρθρο 30)

Η Επιτροπή, μετά από πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου στο πλαίσιο του άρθρου 30 του κανονισμού «Ρώμη II», θα υποβάλει, το αργότερο τον Δεκέμβριο 2008, μελέτη για την κατάσταση που επικρατεί στον τομέα του εφαρμοστέου δικαίου στις εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από προσβολή του ιδιωτικού βίου και δικαιωμάτων συναφών με την προσωπικότητα. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη της όλες τις πτυχές της κατάστασης και θα λάβει κατά περίπτωση τα κατάλληλα μέτρα.

Δήλωση της Επιτροπής σχετικά με τα τροχαία ατυχήματα

Η Επιτροπή, έχοντας επίγνωση των διαφόρων πρακτικών που ακολουθούνται στα κράτη μέλη όσον αφορά το επίπεδο αποζημίωσης που χορηγείται στα θύματα τροχαίων ατυχημάτων, δηλώνει διατεθειμένη να εξετάσει τα διάφορα ειδικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της ΕΕ που εμπλέκονται σε τροχαία ατυχήματα σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος της συνήθους διαμονής τους. Προς τον σκοπό αυτό η Επιτροπή θα θέσει στη διάθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, πριν από τα τέλη του 2008, μελέτη για όλες τις επιλογές, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών θεμάτων, η οποία θα μπορούσε να προετοιμάσει το έδαφος για την έκδοση της Πράσινης Βίβλου.

Δήλωση της Επιτροπής σχετικά με την αντιμετώπιση του αλλοδαπού δικαίου

Η Επιτροπή, έχοντας επίγνωση των διαφόρων πρακτικών που ακολουθούνται στα κράτη μέλη όσον αφορά την αντιμετώπιση του αλλοδαπού δικαίου, θα δημοσιεύσει, το αργότερο τέσσερα έτη μετά την έναρξη του ισχύοντος κανονισμού «Ρώμη II» και σε κάθε περίπτωση μόλις εκπονηθεί, οριζόντια μελέτη για την εφαρμογή του αλλοδαπού δικαίου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις από τα δικαστήρια των κρατών μελών, λαμβανομένου υπόψη του προγράμματος της Χάγης. Είναι επίσης διατεθειμένη να λάβει κατά περίπτωση τα κατάλληλα μέτρα.
